

București, 9 iulie 2019

Rapoartele GRECO vs realitatea judiciară

În precedentul Raport (ad hoc) adoptat de GRECO în 23 martie 2018¹, acesta recomanda abandonarea creării noii secții speciale. La baza acestei inedite recomandări de abandonare stăteau următoarele argumente:

- 1.) Paragraful 33 susține că nu s-au primit informații convingătoare care să sprijine crearea acestei secții, deși în nota de subsol nr.28 se face referire la decizia Curții Constituționale a României prin care aceasta, în cadrul controlului de constituționalitate conchidea că *secția este o garanție și o protecție a principiului independenței sistemului judiciar, că ar oferi o protecție împotriva presiunilor și abuzurilor decurgând din plângeri penale arbitrare.*
- 2.) Același paragraf conține două teze care se anulează reciproc din punct de vedere al unei construcții logice. Astfel, (i) pe de o parte se susține că nu au existat date sau evaluări care să demonstreze existența unei probleme structurale în justiție care să justifice înființarea unei astfel de secții (deși este de notorietate faptul că în cadrul DNA exista un serviciu de investigare a infracțiunilor din justiție)², pe de altă parte se susține (ii) că există un număr prea mic de personal pentru soluționarea cazurilor, facându-se referire, de pildă, la faptul că în anul 2017 au fost aproximativ 3500 de plângeri penale formulate împotriva judecătorilor și procurorilor.
- 3.) O afirmație extrem de gravă este cea de la paragraful 34: *există temeri că această secție ar putea fi ușor utilizată în mod abuziv pentru a se elimina cauzele tratate de parchete specializate sau pentru a interfera în cauzele importante/sensibile în cazul în care reclamațiile împotriva unui magistrat au fost depuse incidental în acea cauză, deoarece ar intra automat în competența noii secții.* Raportul nu dezleagă misterul acestei temeri existente în societate³ și nici procesul logico-juridic prin care o astfel de temere se traduce la nivel concret, prin trimiteri exprese la texte de lege atât de periculoase. Nu rezultă, de altfel, nici care

¹<https://rm.coe.int/raportul-ad-hoc-privind-romania-regula-34-adoptat-de-greco-la-acea-de-a/16807b7b7f>

² Nu a fost adusă la cunoștința opiniei publice componența acestei secții și nici actul prin care a fost înființată

³ Dacă raportul are în vedere părerile Forumului Judecătorilor din România, ale Asociației Mișcarea pentru Apărarea Statutului Procurorilor sau ale Asociației Inițiativa pentru Justiție, ar fi trebuit să aibă în vedere și părerile opuse, argumentate solid, formulate de Asociația Magistraților din România, Uniunea Națională a Judecătorilor din România și ale Asociației Procurorilor din România

este/sunt articolele de lege care pot conduce, indubitabil, la utilizarea abuzivă a noii secții.

Drept urmare, se declară apoteotic că această secție trebuie să fie abandonată.

În Raportul de follow-up referitor la Raportul ad hoc privind România⁴, adoptat în 21 iunie 2019, cu privire la aceeași secție:

4) La paragraful 25, GRECO reamintește că *a evaluat crearea secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție (...) a fost văzută ca o anomalie a cadrului instituțional existent, care ar putea conduce la conflicte de competență și ar putea fi folosită necorespunzător și supusă unei ingerințe nejustificate în procesul de justiție penală*. Nu a reieșit, din lecturarea ambelor rapoarte, cum anume s-a făcut evaluarea, respectiv care au fost criteriile de natură obiectivă avute în vedere, articolele de lege periculoase pentru „folosirea necorespunzătoare” a secției ori care permit „ingerințe nejustificate” în procesul penal. În ceea ce privește conflictele de competență, acestea, cu siguranță, vor fi soluționate conform regulilor generale ale regulatorului de competență, fie că vorbim de România ori altă țară membră CoE, fără a pricinui mare nechez urmării penale.

Un privitor obiectiv ar putea vedea, în peisajul Ministerului Public autohton:

- ✓ Direcția Națională Anticorupție (DNA) înființată, inițial, complet în afara Ministerului Public și, ulterior, organizată ca structură autonomă în cadrul acestuia, cu personalitate juridică, procurorul șef fiind ordonator secundar de credite. Până la intrarea în vigoare a Legii nr.207/2018, condițiile de acces în DNA pentru procurori prevedeau o vechime minimă de 6 ani (așa încât aveau vocație inclusiv procurorii de la parchete de pe lângă judecătorii) și susținerea unui interviu. Ulterior, prin Legea nr.207/2018 s-a impus condiția participării la un concurs, iar vechimea a crescut de la 6 ani la 8 ani și, mai apoi, prin OUG.92/2018 la 10 ani. În ceea ce privește legalitatea și temeinicia rechizitoriilor ori plângerile cu privire la actele și măsurile procurorilor, asupra acestora se pronunța, cel mult, procurorul șef al DNA. Niciodată Procurorul General al PICCJ.
- ✓ Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism (DIICOT) funcționează în cadrul Parchetului de pe lângă ICCJ ca structură specializată. Procurorul șef al DIICOT este ordonator terțiar de credite. Condițiile de vechime au urmat aceeași evoluție ca la DNA, respectiv de la 6 ani la 10 ani, iar modalitatea de a accede a fost și a rămas interviul. În ceea ce privește rechizitoriile sau plângerile formulate, ultimul cuvânt îl are, și în acest caz, procurorul șef DIICOT și nu Procurorul General al PICCJ.

⁴ <http://www.just.ro/wp-content/uploads/2015/09/Raport-de-follow-up-la-Raportul-ad-hoc-privind-Romania.pdf>

În cazul ambelor structuri, numirile în funcțiile de conducere, conform art. 54 alin. (1) din Legea nr.303/2004 se fac de către Președintele României, cu avizul secției de procurori a CSM, la propunerea Ministerului Justiției.

- ✓ Secția de investigare a infracțiunilor din justiție (SIIJ) funcționează în cadrul Parchetului de pe lângă ICCJ, având competență exclusivă de a afecta urmărirea penală pentru infracțiunile săvârșite de judecători și procurori. Nu este permisă delegarea ori detașarea. Condițiile de încadrare în această secție presupun o vechime de 18 ani în funcția de procuror, grad profesional de cel puțin curte de apel și parcurgerea unui concurs (inclusiv interviu transmis în direct) în fața unei comisii compusă din 3 judecători CSM (cu grad profesional de curte de apel, cel puțin), un procuror din cadrul CSM (cu grad profesional corespunzător judecătorilor) și procurorul șef-secție.

În ceea ce privește procurorul șef al SIIJ, acesta este numit de plenul CSM, în baza unui concurs susținut în fața unei comisii descrise anterior.

În concluzie, unde anume este anomalia în cadrul sistemului Ministerului Public? O secție în cadrul acesteia ori o structură autonomă?

De asemenea, modalitatea de numire în funcțiile de conducere și de execuție în cadrul SIIJ implică doar Consiliul Superior al Magistraturii, fără ingerințe din partea factorului politic (fie acestea Ministrul Justiției ori Președintele României), ceea ce conferă garanții suficiente în ceea ce privește independența secției. Experiența necesară de 18 ani în parchet este, de asemenea, o garanție a echilibrului și a unei temeinice formări profesionale. Cu toate acestea, s-au pus opreliști permanente din partea procurorilor (și nu numai) din cadrul CSM în ceea ce privește operaționalizarea secției, ajungându-se până la boicotarea ședințelor Plenului Consiliului de către aceștia din urmă, comportament ce ar trebui să aibă consecințe cel puțin disciplinare.

Conform declarațiilor⁵ date de către fostul procuror șef al SIIJ, *de la data la care a devenit operațională, Secția pentru investigarea infracțiunilor din justiție a preluat 1.422 de dosare, aflate în curs de soluționare, din care 70% au fost înregistrate ca urmare a unor sesizări din oficiu. Dosare cu o vechime în sistem de cel puțin doi ani și care erau lăsate în nelucrare. Majoritatea sesizărilor din oficiu sunt în legătură directă de cauzalitate cu soluțiile pronunțate de magistrați, în special judecători, în dosarele instrumentate de aceștia și indiferent de materia în care s-a judecat cauza - civil sau penal. Prin procedura de operaționalizare a secției și prin transferul dosarelor de la diferite unități de parchet la această secție, au fost închise peste 3.000 de dosare care vizau judecători și procurori care nu erau soluționate. Însăși instituirea unui cadru instituțional corect a avut ca prim efect eliminarea a 3.000 de elemente care afectau independența judecătorilor și procurorilor", a spus șeful Secției de investigare a magistraților.*

⁵ <https://www.agerpres.ro/justitie-si-interne/2019/02/28/gheorghe-stan-sectia-speciala-a-preluat-1-422-de-dosare-pest-3-000-au-fost-inchise--266764>

Probabil că experții GRECO nu au fost informați cu privire la faptul că 3000 de dosare vizând magistrați au stat în nelucrare la DNA ori alte parchete și, în mod subit, odată cu operaționalizarea noii secții au fost închise și nici asupra faptului că, în cazul dosarelor preluate, 70% au fost sesizări din oficiu (deci nu făcute de părți nemulțumite) cu o vechime de 2 ani și care vizau, inclusiv soluții pronunțate.

Publicarea *Raportului Inspecției Judiciare cu privire la respectarea principiilor generale care guvernează activitatea Autorității Judecătorești în cauzele de competența Direcției Naționale Anticorupție vizând magistrați sau în legătură cu acestea* are potențial de a face lumină cu privire la teama teribilă a unei părți din sistemul judiciar cu privire la înființarea acestei secții. Vor fi, astfel, de interes, modalitățile de efectuare a actelor de urmărire penală, cooperarea cu structurile de informații, mandatele de interceptare date în cauze, dacă judecătorii care erau subiecți ai acestor dosare intrau, mai degrabă (ori din contră) în dosare de competența DNA etc.

Numai după lămurirea și nu acoperirea acestor întrebări legitime România, asemenea altor țări membre GRECO, își poate lua o perioadă de grație pentru analiza profundă a sistemului judiciar și implementarea măsurilor necesare unei reale independențe a sistemului judiciar.

Persoană de contact: Georgiana Iorgulescu, 0722505181